

BURSA TEKKELERİNDE ŞEYHLİK YAPAN MUTASAVVIFLAR – II –

Mustafa KARA*

ÖZET

Tasavvuf Tarihi açısından önemli bir yere sahip olan Bursa'nın tekkeleri ile ilgili çalışmalar da bu bölgenin dinî hayatı bakımından önemlidir. Burada şimdilik, tekkelerde görev yapan şeyhlerin bir dökümü verilmeye çalışılacaktır.

RÉSUMÉ

Les Soufis Qui Etaient Scheiks (Maîtres Spirituels) Dans Les
Confréries Musulmanes De Bursa

Les travaux et les études concernant les confréries musulmanes de Bursa qui avaient une grande importance du point de vue de l'histoire de Taçavvuf sont très importants pour la vie religieuse de cette région.

Dans cette étude, nous essayons de donner une liste des scheiks qui avaient un poste dans les confréries.

İLAHÎ

Yoğurtlu Baba/Ahmet İlahî/İlahîzade

Yoğurtlu Baba (Öl. ?)

.....
Ahmet İlahî Buharî Nakşibendî Melâmî (Öl. XV. yy.)

Mehmet Efendi (Öl. 935/1528)

Yakub Efendi (Öl. 999/1583)

Mustafa Efendi (Öl. ?)

İlahîzade Ali Efendi (Öl. 1028/1618)

* Doç. Dr.; Uludağ Üniv. İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Tarihi Bilim Dalı.

İlâhîzade Yusuf Efendi (Öl. 1037/1627)
İlâhîzade Mehmet Efendi (Öl. 1086/1675)
Zeynelabidin Efendi (Öl. 1120/1708)
İlâhîzade Abdullah Efendi (Öl. 1129/1716)
İlâhîzade Receb Efendi (Öl. 1130/1717)
Ömer Efendi (Öl. ?)
Osman Efendi (Öl. ?)
İlâhîzade Mehmet Efendi (Öl. 1243/1827)
Arif Efendi (Öl. 1315/1897)
Tevfik Efendi (Öl. 1354/1935)

İSMAİL HAKKI

Hikmetzade/Sırrî/Tekke

İsmail Hakkı Bursevî Aydosî, Celvetî (Öl. 1137/1724)
Bahauddin Efendi (Öl. 1138/1725)
Hikmetî Mehmet Efendi (Öl. 1165/1751)
Mehmet Emin Efendi (Öl. 1232/1817)
Mehmet Bahauddin Efendi (Öl. 1233/1817)
Mehmet Rifat Efendi (Öl. 1273/1856)
Mehmet Ali Rıfıkı Efendi (Öl. ?)
İsmail Hakkı Efendi (Öl. 1260/1844)
Mehmet Hikmet Efendi (Öl. 1272/1853)
İsmail Hakkı Efendi (Öl. 1285/1868)
Mehmet Faik Efendi (Öl. 1324/1906)
Selamuddin Efendi (Öl. ?)
Bahauddin Efendi (Vekâleten) (Öl. ?)
Mehmet Şemsuddin Efendi (Öl. 1355/1936 Vekâleten)
Cemaleddin Efendi (Öl. ?)

KARABAŞ

Karabaş Yakub Çelebi (Öl. 957/1550)
Mehmet Halebî Efendi (Öl. 984/1576)
Sadık Efendi (Öl. 1060/1650)
İbrahim Efendi (Öl. 1140/1727)
Hakim Süleyman Efendi (Öl. 1194/1780)
Abdullah Efendi (Öl. 1244/1828)
Süleyman Vehbî Efendi Eşrefî (Öl. 1259/1843)
Emin Efendi (Öl. 1295/1878)
Tevfik Efendi (Öl. 1333/1914)
Mustafa Nazîf Efendi (Öl. 1351/1935)

Muhyiddin Efendi Zeynî (Öl. 911/1505)
Abdülganî Efendi (Öl. 940/1533)
Mehmet Çelebi (Öl. ?)

KARAKÂDÎ

Karakedi/Kedi/Karagidî

Mehmet Hüseyin Çelebi Yemenî Kadirî (Öl. 888/1483)

.....
Mustafa Halvetî İstibî (Öl. 1060/1650)
Ahmet b. Mustafa (Öl. 1070/1659)
Mehmet Dede (Öl. 1091/1680)
Abdullah Münzevî Kadirî (Öl. 1175/1761)
Hüseyin b. Abdullah Kadirî (Öl. 1209/1794)
Mehmet Ali (Öl. 1221/1806)
Ahmet Rifat Celvetî (Öl. 1253/1837)
Süleyman Efendi Celvetî (Öl. 1290/1873)
Kasım Dağistanî (Öl. 1290/1873)
Ali Rıza Celvetî (Öl. 1324/1906)
Mehmet Ali Celvetî (Öl. 1368/1948)

KASAPLAR

Ahi Şemsettin/Kasab Cömert

Kisudar Ahmet Efendi (Öl. 1086/1675)
Mehmet Efendi (Öl. 1118/1706)
Abdülkadir Efendi (Öl. ?)
Abdullah Efendi (Öl. 1206/1791)
Mehmet Esad Efendi (Öl. ?)
Yakub Efendi (Öl. 1217/1802)
Hacı Osman Efendi (Öl. 1219/1804)
Hafız İsmail Efendi (Öl. ?)
Saîd Efendi (Öl. 1220/1805)
Abdullah Efendi (Öl. 1260/1844)

KASIM SUBAŞI

Ali Paşa

.....
Abdülganî Efendi Zeynî (Öl. 1020/1618)
Ahmet Zeynî Kilimî (Öl. 1057/1647)

Recep Halvetî (Öl. 1070/1659)
Hasan Efendi Celvetî (Öl. 1090/1679)
Mehmet Sükûtî Halvetî (Öl. 1103/1692)
Musa b. İsa Efendi (Öl. ?)

KAYGULU

Kayguluy-i kebir

Kaygulu Halil Efendi (Öl. 1235/1819)
Hasan Efendi (Öl. 1291/1874)
Veys Efendi (Öl. 1301/1883)
Gülşen Efendi (Öl. 1329/1911)
Mehmet Ali Efendi (Öl. 1336/1917)
Abdülkadir Efendi Sa'dî (Vekâleten) (Öl. 1343/1924)

KÜÇÜK KAYGULU

Kayguluzade/Kayguluy-isağîr

Hüseyin Efendi (Öl. 1281/1865)
Ağâh Efendi (Öl. 1327/1909)
İbrahim Edhem Efendi (Öl. 1336/1917)
İsmail Efendi (Öl. 1338/1919)
Ali Bey (Öl. ?)

LEYS (E) ÇELEBİ

Hamza b. Ali Aydınî (Öl. 913/1507)

.....

MECNUN DEDE

Mecnun Dede (Öl. ?)
Lokman Dede (Öl. ?)

.....

MEVLEVİHANE

Ahmet Cunûnî Dede Konevî (Öl. 1030/1620)
Pervane Salih Dede (Öl. 1073/1662)
Mehmet Dede b. Salih (Öl. 1114/1702)
Salih Zihni Dede (Öl. 1129/1717)
Mehmet Şehyî Dede (Öl. 1151/1738)
Sadık Dede b. Salih (Öl. 1182/1768)
Ataullah Dede (Öl. 1214/1799)

Ahmet Dede b. Ataullah (Öl. 1218/1803)
Salih Dede (Öl. 1246/1830)
Seyyid Nizamuddin zade Mehmet Dede Kadirî (Öl. 1269/1852)
Nizamuddin Dede (Öl. 1276/1859)
Sabri Dede (Öl. 1288/1871 Vekâleten)
Mehmet Şemsuddin Dede Efendi (Öl. 1350/1931)

MİSRÎ

Niyazi-i Mısrî Malatyavî (Öl. 1105/1693)
Çelebi Ali (Öl. 1125/1713)
Mehmet Sahfî (Öl. 1146/1733)
Ali Efendi (Öl. 1180/1766)
Ahmet Efendi (Öl. 1203/1788)
Mehmet Zeynelabidin Efendi (Öl. 1232/1816)
Ahmet Şemsuddin Efendi (Öl. 1267/1850)
İsmail Nazif Efendi (Öl. 1305/1887)
Mehmet Şemsuddin Efendi (Öl. 1355/1936)
(el-fakir el-hakir Mehmed Şemsuddin b. Nazif sellemchullah el yevm hid-
met-i dergâhda müstahdemdir) Yadigâr'daki not.

MİSKİNLER

.....
Yusuf Efendi Halvetî (Öl. 1295/1878)

MÜŞEMMİLZADE

Futuhî

Müşemmilzade Mehmet Efendi (Öl. 931/1524)
.....

NAKKAŞ ALİ

Nakkaş Ali Semerkandî

Lamiî Çelebi (Öl. 938/1531)
.....

NASUHÎ

Ali Alauddin Halvetî Akşehirî (Öl. 1017/1608)
Mehmet Efendi (Öl. 1040/1630)
Nasuh Efendi (Öl. 1098/1686)

Kemter Ali Efendi (Öl. 1137/1724)
Halil Efendi (Öl. 1174/1760)
Seyyid Ömerzade Ömer Efendi (Öl. 1192/1778)
Halil Efendi (Öl. 1214/1799)
İbrahim Efendi (Öl. 1230/1814)
Osman Efendi (Öl. 1242/1826)
Kudretullah Efendi (Öl. 1266/1849)
Zâik Efendi (Öl. 1269/1852)
Necat Efendi (Öl. 1291/1874)
Hakkî Efendi (Öl. 1310/1892)
Evliya Mustafa Efendi (Öl. 1311/1893)
İsmail Efendi (Öl. 1317/1899)
İbrahim Efendi (Öl. 1326/1908)
Derviş Ali Baba b. İsmail (Öl. ?)
Halil Şükri Kadirî Nakşî (Öl. 1342/1923)

NUMANİYE

Catalfırın/Salı/Hekimoğlu Ali Paşa/Safiyüddin

Numan Efendi (Öl. 1180/1766)
Eşref Efendi (Öl. 1201/1786)
Arif Efendi (Öl. 1217/1802)
Safiyüddin Efendi (Öl. 1290/1873)
İzzüddin Efendi (Öl. 1307/1889)
Arif Efendi (Öl. 1314/1896)
Safiyüddin Efendi (Öl. 1336/1917)

ÖZBEKLER

Buhara/Aşur Efendi/İzzüddin/Özbekiyye

Süleyman Buharî (Öl. 978/1570)

.....

Abdurrahman Buharî (Öl. 1157/1744)
Mehmet Aşur Buharî (Öl. 1171/1757)
Mehmet Niyazi Buharî (Öl. 1235/1819)
Ahmet Şah Özbekî (Öl. 1237/1821)
Ali Burhanuddin (Öl. 1265/1848)
Mehmed Said Can (Öl. 1289/1872)
Abdurrahman Efendi (Öl. 1296/1879)
Said Can Harezmi (Öl. 1316/1898)
Mehmet Emin Efendi (Öl. 1340/1921)
Hafız Sadullah Efendi Buharî (Öl. ?)

PARS BEY

Bedruddin Pars Bey

.....
Muğlalı Osman Efendi Halvetî (Öl. 1133/1720)

A'rec Mustafa Efendi (Öl. 1186/1772)

Ali Efendi (Öl. ?)

PİR EMİR SULTAN

Pir Emir Buharî (Öl. ?)

.....
Ali Efendi (Öl. 1125/1713)

Saatçi Mehmet Efendi (Öl. ?)

.....
Mehmet Ataullah Efendi (Öl. 1270/1853)

Seyyid Abdülkadir Efendi (Öl. ?)

Mehmet İzzet Efendi (Öl. ?)

Sabit Efendi (Öl. 1329/1911)

RAMAZAN BABA

Ramazan Baba (Öl. 1020/1611)

Hacı Dede (Öl. ?)

Veli Dede (Öl. 1078/1667)

Hasan Dede (Öl. ?)

İbrahim Mürsel Baba (Öl. 1164/1750)

Çakır Mehmet Dede (Öl. 1192/1778)

Katırcı Halil Baba (Öl. 1214/1799)

Çorumlu Mehmet Baba (Öl. 1216/1801)

Hacı Mehmet Dede (Öl. 1234/1818)

Halim Dede Bektaşî (Öl. 1268/1851)

Ahmet Hikmet Efendi Nakşîbendî (Öl. 1263/1846)

Abdülğafur Efendi Efganî (Öl. 1278/1861)

Ahmet Efendi (Öl. ?)

Süleyman Baba Bektaşî (Türbedar) (Öl. 1313/1895)

Sabit Efendi (Öl. 1329/1911)

SA'DİYYE

Zincirî Ali Efendi/Sa'dî

Zincirî Ali Efendi Halvetî (Öl. 950/1543)

.....
Abdullah Efendi Erzincanî (Öl. 1149/1736)

Mustafa Şükri Sa'dî (Öl. 1212/1797)
Said Hüsni Efendi (Öl. 1245/1829)
Abdüsselam Efendi (Öl. 1283/1866)
Mustafa Haydar Efendi (Öl. 1292/1875)
Mehmet Nuruddin Efendi (Öl. 1321/1903)
Mehmet Cemil Efendi (Öl. 1335/1916)
Müftizade İsmail Efendi (Öl. 1350/1931)

SELAMÎ

Ali Selamî Celvetî (Öl. 1104/1692)
Mehmet Niksarî (Öl. 1159/1746)
Mustafa Efendi (Öl. 1188/1774)
Mehmet Sadık Efendi (Öl. 1181/1767)
Mehmet Said Efendi (Öl. 1213/1798)
Mehmet Sadık Efendi (Öl. 1221/1806)
Kölezade İbrahim Efendi (Öl. 1249/1833)
İbrahim Ethem Efendi (Öl. 1251/1835)
Mehmet Avnullah Efendi (Öl. 1252/1836)
Kavukcu İbrahim Dede (Öl. ?)
Halil Efendi (Öl. 1258/1842)
İbrahim Ethem Efendi (Öl. 1289/1872)
Hacı Hakkı Efendi (Öl. 1342/1923)
Abdurrahman Efendi (Öl. ?)

SEYYİD BABA

Emin Efendi

Seyyid Mehmet Baba (Öl. 1214/1799)
İbrahim Efendi (Öl. 1175/1761)
Mehmet Emin Efendi (Öl. 1208/1793)
Mehmet Sadık Efendi (Öl. 1257/1841)
Seyyid Şerif Mehmet Baba (Öl. 1282/1865)
Salih Efendi (Öl. 1289/1872)
Hüseyin Sabit Efendi (Öl. 1329/1911)

SEYYİD NASIR

Seyyid Nasır Buharî (Öl. 855/1451)

.....
Abdussamed Efendi Rifaî Buharî (Öl. 1331/1912)

SEYYİD USUL

Seyyid Usul Buharî (Öl. 894/1488)

.....

Ahmet Baba Efendi (Öl. 1225/1810)

Mehmet Emin Zuhurî Efendi Sa'dî (Öl. 1260/1844)

İbrahim Efendi Kadirî (Öl. 1272/1855)

Muhibbullah Efendi (Öl. 1293/1876)

Fazlı b. Muhibbullah Efendi (Öl. 1301/1883)

Abdülkadir Kadirî (Öl. 1343/1924)

Ali Haydar Efendi (Öl. 1343/1924)

ŞABANİYE

Hacı Şevkî Efendi

Hacı Şevkî Efendi (Öl. 1275/1858)

İbrahim Efendi (Öl. 1306/1888)

Mehmet Şevkî Efendi (Öl. 1326/1908)

Süleyman Bakî Efendi (Öl. 1337/1918)

Mehmet Necmuddin Efendi (Öl. ?)

Mehmet Şevkî (Vekâlettin) (Öl. ?)

ÜÇKOZLAR

Abdurrahman

Muhyiddin Bursevî (Öl. 1091/1679)

Abdi Efendi (Öl. 1137/1724)

Mustafa Efendi (Öl. 1164/1751)

Mehmet Efendi (Öl. 1175/1761)

Abdurrahman Efendi (Öl. 1211/1796)

İbrahim Efendi (Öl. 1214/1799)

Mustafa Efendi (Öl. 1229/1814)

Safiyüddin Efendi (Öl. 1230/1815)

Şerefuddin Efendi (Öl. 1240/1824)

Ata Efendi (Öl. 1251/1834)

Said Efendi (Öl. 1247/1831)

Mehmet Tahir Efendi (Öl. 1293/1876)

Said Efendi (Öl. 1333/1914)

Refî Efendi (Öl. 1287/1870)

Abdurrahman Efendi (Öl. 1353/1934)

ÜFTADE

- Üftade Mehmet Muhyiddin (Öl. 988/1580)
Mehmet Efendi b. Üftade (Öl. 994/1585)
Mustafa Efendi (Öl. 1017/1608)
Kutub İbrahim Efendi (Öl. 1089/1678)
Mehmet Efendi (Öl. 1109/1697)
Mustafa Efendi (Öl. 1134/1721)
Hayruddin Efendi (Öl. 1172/1758)
Mustafa Efendi (Öl. 1217/1802)
Ahmet Habib Efendi (Öl. 1223/1808)
Burhanuddin Efendi (Öl. 1262/1845)
Mehmet Üftade Efendi (Öl. 1331/1912)
Mehmet Efendi (Öl. ?)
Muhtar Efendi (Öl. 1364/1945)

VEYSEL KARANÎ

-
Halil Baba b. Veysel Karanî (IX. yy.)
Mevlana İbrahim (Öl. ?)
Hacı İbrahim (Öl. ?)

YAKUB EFENDİ

- Yakub Efendi (Öl. 1052/1642)
Mehmet Efendi (Öl. 1077/1666)
İbrahim Efendi (Öl. 1122/1710)
Mehmet Said Efendi (Öl. 1159/1746)
Mehmet Nuri Efendi (Öl. 1181/1767)
Ahmet Ziyauddin Eşrefzade (Öl. 1198/1783)
Fahrüddin Efendi (Öl. 1227/1812)
Nafiz Efendi (Öl. 1282/1865)

YUNUS EMREM

Karabdürrezzak

-
Mehmet Esad Efendi Sa'dî (Öl. 1272/1855)
Hafiz Nazif Efendi (Öl. 1297/1879)
Tevfik Efendi (Öl. 1324/1906)
Mehmet Şükri Efendi (Öl. 1337/1918)
Hakkî Efendi (Öl. ?)
Nazif Efendi (Öl. ?)

ZAĞFERANLIK

Ebubekir Efendi (Öl. 1077/1666)

Abdüllatif Efendi (Öl. 1118/1706)

.....

Ahmet Halebî Kadirî (Öl. 1264/1847 den sonra)

ZEYİNİYYE

Abdüllatif-i Kudsî/Haci Halife/Şeyh Tacuddin

Abdüllatif-i Kudsî (Öl. 856/1452)

Tacüddin Zeynî İbrahim (Öl. 872/1467)

Abdullah Haci Halife (Öl. 894/1488)

Mehmed Zeynî Boluvî (Öl. 899/1493)

Safiyüddin Zeynî (Öl. 920/1514)

Nasuhî Zeynî Tosyavî (Öl. ?)

Muallimzade Mustafa Zeynî (Öl. 930/1523)

Ali Zeynî (Öl. 940/1533)

Mehmed Çelebi (Öl. 969/1561)

Abdülaziz b. Safiyüddin (Öl. 996/1587)

Abdullah b. Mehmed Çelebi (Öl. 1006/1597)

Mehmed b. Abdullah (Öl. 1018/1609)

Mehmed b. Abdülaziz (Öl. 1041/1630)

Cemalüddin b. Mehmed (Öl. 1076/1665)

Mehmed b. Kemal Kemal Zeynî (Öl. 1091/1680)

Mehmed b. Mehmed (Öl. 1157/1744)

Sadüddin b. Mehmed (Öl. 1157/1744)

Mustafa b. Mehmed (Öl. 1171/1757)

Ahmed Efendi (Öl. 1179/1765)

Salim Efendi Halvetî (Öl. 1199/1784)

Yakub Efendi (Öl. 1222/1804)

Nizamuddin Efendi (Öl. ?)

Nuruddin Efendi (Öl. ?)

Mehmet Tahir Efendi (Öl. 1258/1842)

Ahmed Şükri Efendi (Öl. ?)

Ali Baba Kadirî (Öl. 1264/1847)

Ömer Efendi Kadirî (Öl. 1284/1867)

Eşref Efendi (Öl. ?)

Rıza Efendi Kadirî (Öl. 1336/1917)

Abbas Efendi (Öl. ?)

ZUHURÎ

Zuhurî Uşşakî Efendi (Öl. 1171/1759)

.....

Üftadezade Mustafa Efendi (Öl. ?)

Mustafa Efendi Sa'dî (Öl. ?)